

I

Salo 26.9 - 28.9 2014 Polkuja kohtuuteen
Syväekologia, Göran Ekström, Vihreä Elämänsuojelun Liitto ry

IHMISKUNNAN JA ELONKEHÄN HÄTÄTILAN PERUSYYT

1. Ylisuuri aineellinen kokonaiskulutus: 1,5 isompi kuin mitä maapallo kestää.
2. Valtava ja epäoikeudenmukainen ero resurssien jaossa: 1/5 käyttää 4/5 luonnonresursseista.

=> ekologiset ja sosiaaliset ongelmat vahvistavat toisiaan

Taloukasvu ja siitä seuraava konsumismi on se päävoima, joka tätä tuhon myllyä pyörittää.

Molempiin perussyihin pitää saada muutos nopeasti.

=> Kokonaiskulutus täytyy saada ekologisesti kestävä tasolle samalla kun jäljelle jäävä osuus jaetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. (Tästä havainnollinen esitys 20:llä palikalla.)

Tästä on kysymys, mutta miten se saadaan tapahtumaan?

=>Vaihtamalla ihmiskunta henkisesti.

II ARVOMAILMA

Kaikkien elollisten lajien perimmäiset toiminnan motiivit ovat hengissä pysyminen ja elämän jatkuminen.

Miten se tehdään riippuu kahdesta asiasta: lajin ominaisuuksista ja ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista.

Ihmisellä arvomailma vaikuttaa suuresti siihen, millä tavalla hän tyydyttää perustarpeensa ja etenkin siihen, mitä hän tekee sen jälkeen, kun ne on tyydytetty.

Ympäristöongelmat eivät johdu perustarpeiden tyydyttämisestä, vaan muusta.
=> ongelmien syyt ovat arvomailmassa, joka nyt on elämästä vieraantunut.

Talous- tekniikka ja kehityskeskeinen

Ihmiskeskeinen

Elämäkeskeinen

Länsimainen markkinatalous täysin talouskeskeinen.

Media, uutisointi ja politiikka, mitä ne tänään kertovat meille arvomailmasta....

Talouden tarpeiden eteen uhrataan niin ihmiskunta kuin koko elonkehä.

Tarvitaan laaja ja syvälinen muutos joka lähtee maailmankatsomuksesta ja arvomailmasta, muuttaen perusteellisesti elämäntapamme.

III SYVÄEKOLOGIA

Syväekologia on luonnontieteiden, eettisen arvomaailman ja yhteiskuntapolitiikan yhdistelmä. Syväekologia on laajennettu humanismi.

Syväekologia on elämäkeskeinen maailmankatsomus, jossa ydin on elämän itseisarvo.

Talouskeskeinen tai suppea ihmiskeskeinen arvomaailma ja luonnonsuojelu:
Luontoa on suojeltava, koska ihminen tarvitsee sitä.

Elämäkeskeinen arvomaailma ja luonnonsuojelu:
Luontoa on suojeltava sen itsensäkin takia.

Ihminen ei ole niin viisas, että hän tietäisi mitä hänen tulee edes oman itsensä takia suojella.

Lisäksi ihminen ei ole ihminen ilman eettistä arvomaailmaa. Se on ihmisellä perustarve - toimimme nyt ihmisen omaakin, sisäistä luontoa vastaan.

Arne Naess (1912 - 2009), syväekologiakäsitteen isä, mitä hän teki?

Hän tuki ympäristöliikkeen ihmisten suhdetta elämään ja luontoon ja jakoi suhtautumisen karkeasti kahteen kategoriaan: pinnalliseen suhtautumiseen ja syvälliseen suhtautumiseen.

Syvällistä suhtautumista hän alkoi kutsua syväekologiaksi.

IV Syväekologian kahdeksan teesiä (Arne Naess - George Sessions 1980-vuvulla)

1. Inhimillisen ja ei-inhimillisen elämän hyvinvointi ja kukoistaminen maapallolla on itseisarvo. Ei-inhimillisen elämän arvo ei riipu sen hyödyllisyydestä ihmisen tarkoituksiin.
2. Myös elämänmuotojen rikkaus ja monimuotoisuus ovat arvoja itsessään ja ne myötävaikuttavat inhimillisen ja ei-inhimillisen elämän kukoistamiseen maapallolla.
3. Ihmisillä ei ole oikeutta vähentää tätä rikkautta ja monimuotoisuutta muuten kuin tyydyttääkseen välttämättömät tarpeensa.
4. Pyrkimys ihmiselämän ja -kulttuurien kukoistamiseen sekä pyrkimys väestönkasvun pysäyttämiseen ja kääntäminen laskusuuntaiseksi ovat sopusoinnussa keskenään.
5. Nykyinen ihmisen aiheuttama häiriö ei-inhimilliselle elämälle on kohtuuton ja tilanne huononee nopeasti.
6. Siksi ihmisten toiminnan ja sen perusteiden on muututtava. Muutos vaikuttaa talouselämän, teknologian ja ideologian perusrakenteisiin.
7. Ideologinen muutos on pääasiassa muutosta kohti elämän laadun ja itseisarvon kunnioittamista, ei pitämistä kiinni elintason kohoamisesta. Laadun ja määrän ero on tiedostettava syvällisesti.
8. Kaikilla, jotka hyväksyvät edellä luetellut kohdat, on velvollisuus osallistua suoraan tai välillisesti tämän välttämättömän muutoksen aikaansaamiseen.

(Käännös ja tulkinta englannista ympäristöfilosofi FD Leena Vilkkä/Göran Ekström)

Syväekologian teesien ytimessä on käsite "elämän itseisarvo", jolle kaikki muu rakentuu. Elämän itseisarvo(1, 2), ympäristötiede (4, 5), yhteiskuntapolitiikka (6, 7) sekä etiikka (3, 8).

V Teesit vielä tiivistetyimmässä muodossa:

"Ihmisellä ei ole oikeutta tyydyttää toissijaisia tarpeitaan muiden lajien ensisijaisten tarpeiden kustannuksella".

Tämä sääntö riittää maailman pelastamiseksi, jos sitä edes puolittain noudatettaisiin. Mutta:

A) Valtaosa siitä, mitä ylikuluttavissa teollisuusmaissa tehdään, on toissijaisten tarpeiden tyydyttämistä toisten lajien ja koko luonnon sekä tulevaisuuden ensisijaisten tarpeiden kustannuksella.

B) Ihminen tekee sen myös ihmislajin tulevaisuuden perustarpeiden kustannuksella.

C) Pyrkiessään tyydyttämään toissijaisia tarpeitaan yhä vimmatummin talouskasvun kautta hän aiheuttaa itselleen jo tässä ja nyt suurta vahinkoa ja tuskaa.

=> hän tyydyttää talouskasvun kyltymättömiä tarpeita ihmisen ja luonnon kustannuksella.

Pessimismi - optimismi - realismi - idealismi - utopismi?

=> Kaikki suurimmatkin ongelmat on nähtävä, tunnustettava ja niistä on puhuttava vakavasti.

=> Meidän on uskottava, että ongelmiin voidaan vaikuttaa.

=> Realismia on nähdä maapallon asettamat ekologiset ja määrälliset rajat ihmisen toiminnalle.

=> Idealismia on pitää kiinni alkuperäisistä tavoitteista, vaikka talous ja politiikka niitä koettelee.

=> Jos näyttää siltä, että nykyiset "realiteetit" jyräävät tavoitteet, meidän on uskottava utopiaan.